

Hørings svar på Høring av transportvirksomhetenes svar på NTP-oppdrag

For å nå Norges klima- og miljømål må utslipp fra transportsektoren reduseres vesentlig fremover, og det er viktig at flere reiser kollektivt og delt. Tilbud må utvikles og tilgjengeliggjøres for å gjøre det enklere og mer attraktivt å velge kollektive og delte alternativ. Flere ulike mobilitetsformer må knyttes tettere sammen, og tilbud til reisende må utvikles til å være mer sømløse og tilpasset den enkeltes behov. Som det står i Jernbanedirektoratets svar på prioriteringsoppdraget, er digitalisering og datadeling forutsetninger for å sikre reisende sømløs mobilitet. Det er nødvendig med bedre samordning av systemer og tjenester, noe som også vil bidra til bedre utnyttelse av eksisterende infrastruktur og dermed flere reiser ut av hver krone.

Entur støtter seg til Jernbanedirektoratets svar på prioriteringsoppdraget, og ønsker i tillegg å fremheve to områder med tiltak som spesielt viktig i utviklingen av digitale tjenester og data fremover:

1. Økt deling og utnyttelse av data
2. Én felles plattform for salg og betaling

Økt deling og utnyttelse av data

Datatilfanget i transportsektoren vokser eksponentielt, men dessverre oppstår mye av dataen i dag som et biprodukt. Det er først når dataen bearbeides og forvaltes på en god måte at denne får egenverdi og at gevinstene kan realiseres. Samlet vil tilgang til store mengder standardisert data kunne gi bedre analyser, tjenester til kundene, planlegging og mer treffsikre beslutninger i samferdselssektoren. Full gevinstrealisering i sektoren forutsetter at dataen deles, og at denne standardiseres på en måte som gjør den enkel å ta i bruk på tvers av ulike virksomheter.

Per i dag er data for rutegående transport godt dekt, men det mangler støtte for fleksibel transport som for eksempel mikromobilitet, bildeling, og andre transportrelaterte tjenester som parkering. Det gjenstår også mye for data om universell utforming, hvor det i dag er dekkende informasjon om stoppesteder, men mangler informasjon om blant annet utforming av kjøretøyene.

En utfordring med deling av data i dag er at de som får gevinsten av datadeling ikke nødvendigvis er de samme som har kostnadene med å dele data. Hver etat fokuserer på egne behov og mål, og i dag blir ingen av etatene målt på deling av data. Dermed blir dette heller ikke tilstrekkelig prioritert. I et stadig mer digitalt samfunn er det åpenbart at data er en verdifull ressurs.

Data må kunne utnyttes på tvers av aktører. Videre utvikling av felles standarder på europeisk og nasjonalt nivå, og utvikling av felles nasjonale løsningskomponenter vil samlet redusere kostnadene hos aktørene. Det er imidlertid ikke tilstrekkelig å basere seg på frivillig samarbeid. De ulike partene har forskjellig modenhetsnivå, ambisjonsnivå og forskjellige fremdriftsplaner, noe som vanskeliggjør samarbeid. En utfordring er også at det er store forskjeller i nivå på tilgjengelige ressurser hos kollektivaktørene for å løse de samme utfordringene, som videre påvirker kvaliteten på data og de kunderrettede tjenestene. Når man skal integrere aktørenes data i nasjonale løsninger blir dette veldig tydelig, og de nasjonale løsningene fremstår gjerne ikke bedre enn det svakeste leddet. Det er derfor behov for å heve kvaliteten på tjenester og data til et minimumsnivå på tvers av aktørene.

Det er viktig at data og teknologi utnyttes til det beste for samfunnet. Det finnes allerede områder der vi vet at større mengder data kan utnyttes til bedre kundetjenester, som for eksempel til å gi bedre informasjon ved avvikssituasjoner. I tillegg vil det å legge til rette for at datadeling og

informasjonsutveksling skjer i sanntid, åpne for en mer dynamisk og operativ styring av transportstrømmene basert på sanntidssituasjonen. Det må forventes at det i planperioden vil åpne seg også andre muligheter til å utvikle nye tjenester som vil fremme kollektivtrafikkens konkurransekraft.

Entur legger til rette for en mer effektiv forvaltning og bruk av de stadig økende mengdene data som genereres i kollektivsektoren gjennom en nasjonal digital plattform. Entur samler, foredler og deler rute- sanntids- og trafikkdata for alle kollektivselskap i Norge. Dette er en del av nasjonalt tilgangspunkt for multimodal reiseinformasjon, og sikrer at Norge er i samsvar med gjeldende EU-regulering.

Én felles plattform for salg og betaling

I tråd med Jernbanedirektoratets innspill, ønsker også Entur å påpeke at det vil være store fordeler med tettere samarbeid mellom offentlige mobilitetsaktører om felles digital plattform for salg og betaling i Norge. Tettere samarbeide mellom aktørene gir potensiale til besparelser og kan bidra til å heve kvalitetene på tjenestene til reisende. Aktørene i kollektivsektoren opplever en strammere økonomi, og etterspør i større grad samarbeid på tvers av aktører og forvaltningsnivåer. I tillegg er det, spesielt for de små og mellomstore aktørene, utfordrende å henge med på utviklingen av digitale tjenester med en stadig raskere utvikling av teknologi- og kundeforventninger. Med et tettere samarbeid kan mindre aktører også få tilgang til tjenester som bidrar til å gjøre det enklere å reise kollektivt og gir en bedre kundeopplevelse.

Det er viktig å finne de samarbeid og løsninger som er mest hensiktsmessig for å skape bedre tjenester for reisende og mer ut av de ressursene som er tilgjengelig på et nasjonalt nivå. God samordning av kollektivtrafikk fordrer godt samarbeid mellom all kollektivtrafikk, både nasjonal og fylkeskommunal. Vi mener at nasjonale samarbeid til det beste for innbyggerne er nødvendig for å nå våre felles mål, og at det er hensiktsmessig at aktører i størst mulig grad samles om én felles digital infrastruktur.

Entur utvikler og leverer digital infrastruktur for reiseinformasjon, salg, betaling og billettering i kollektivsektoren, og samarbeider i dag med alle togoperatørene og stadig flere fylkeskommunale kollektivselskap. For å oppnå en kostnadsoptimal tilnærming til å bygge én felles nasjonal salgs- og betalingsplattform er det naturlig å basere dette arbeidet på en videreutvikling av plattformen bygget av Entur. Entur er opptatt av å utvikle både tjenester og samarbeid som gir best mulig nytte og verdi totalt sett, både for reisende, mobilitetsaktører og samfunnet som helhet.